

ГРОМАДСЬКА ДУМКА

газета політична, економічна і літературна

Умови передплати. З приставкою і пересилкою: на рік 4 карб., на 1/2 року 2 карб., на 3 місяці 1 карб., на 1 міс. 50 коп. За кордон: на рік 9 карб., на пів року 4 карб., 50 коп. За зміну адреси 30 коп.

Передплату приймають:

1) у Києві, в конторі редакції „Громадської Думки“ (Михайлівська ул., ч. 10) щодня з 10 до 5 годин дня, 2) в книгарні журналу „Кіевская Старина“ (Безаківська ул., ч. 14) Передплатувати можна тільки з 1-го дня кожного місяця

ВИХОДИТЬ ЩО-ДНЯ, ОКРІМ ПОНЕДІЛКІВ

Рік перший.

Од редакції: Читаючи нашу газету, треба вимовляти

є—як йє. и—як ы.

Автори рукописів повинні подавати своє прізвище і адресу. Редакція може скорочувати і змінювати статі; більш статі, до друку негодящі, п-реховуються в редакції 3 місяці і висилаються авторам їх коштами, а дрібні замітки й дописи одразу знищуються.

Умови друкування оповісток: За рядок попереднього тексту, або за його місце платиться: за перший раз 40 коп., за другий 20 коп. За рядок після тексту за перший раз 20 коп. за другий 10 к. Хто шукає ааробітку, платити за оповістку в 3 рядки 10 коп. за раз

Телефон № 1458

Громадська Думка

щоденна політична, економічна і літературна газета, виходить в Києві з 1-го січня (января) року 1906.

ГРОМАДСЬКА ДУМКА дає щоденний огляд життя політичного, громадського, економічного і літературного на Україні, в Росії й по чужих землях; звістки про всякі світові події, цікаві нашим людям; поезії та оповідання, наукові фельетони і т. п.

В **ГРОМАДСЬКІЙ ДУМЦІ** досі згодились писати: проф. Антонович В., Балабуха С., Бондаренко Ів., Боржковський В., Василенко М., Верзилов А., Винниченко Вол., Волох С., Вороний М., Ганейзер Е., Гнатюк В., Грінченко Б., Грінченко М. (Загірня) Григоренко Гр., проф. М. Грушевський, Грушевський Ол., Дмитрієв М., Дніпрова Чайка, Доманицький В., Дорошенко В., Дорошенко Д., ефремов С., Жебуньов Л., Житеський П., Квасницький С., Квітка К., Коваленко Гр., Козловський В., Комаров М., Комарова Г., Конощенко А., пр.-доц. Корчак-Чепурковський А., Коцюбинський М., Кошовий В., проф. Кримський А., Левіцький М., Леонтович В., Липовський С., Лисенко М., Лисовський Ол., Лозинський М., Лотоцький Ол., Маковей О., Маркович Д., Матушевський Ф., Мирний П., Миросець В., Науменко В., Палаалка Л., проф. Перетц В., проф. Погодин А., Русова С., Русов О., Самійленко В. (Сивенький), Славінський М., Сластьон О., Смутко П., Сьогобочний Гр., Степаненко В., Тимченко С., Туган-Барановський М., Франко Ів., Чернявський М., Чикаленко С., Шраг І., Ярошевський Б., Яновська Л. та інші.

Ціна газети **Громадська Думка** на рік 4 карб., на пів року 2 карб., на 3 місяці 1 карб., на 1 місяць 50 коп. з пересилкою. За кордон на рік 9 карб., на пів року 4 карб., 50 коп.

Громадська Думка виходить щодня, окрім понеділків та після свят. Адреса редакції **Громадської Думки** — у Києві, Михайлівська ул., ч. 10.

Видає і за редакцію відповідає *Володимир Леонтович*.

НОВА ГРОМАДА

літературно-науковий місячник, виходить з січня року 1906. **НОВА ГРОМАДА** містить творчі твори красном письменства (поезії, оповідання, повісті; драматичні твори), наукові й публіцистичні статі, огляди політичного і громадського життя на Україні й по-за її межами і т. п.

НОВА ГРОМАДА має тих самих співробітників, що і **Громадська Думка**; виходить щомісяця книжками по 10 аркушів друку.

Ціна з пересилкою на рік 6 карб., за кордон — 8 карб., 50 коп., окрема книжка коштує 75 коп.

Адреса редакції **НОВА ГРОМАДА** — в Києві, Михайлівська ул., ч. 10.

Видає і за редакцію відповідає *Володимир Леонтович*. Передплатувати **ГРОМАДСЬКУ ДУМКУ** і **НОВУ ГРОМАДУ** можна також в книгарні „Кіевской Старини“, у Києві, Безаківська ул. ч. 14 і в конторі газети „Русь“, у д. Компаніяця, Хрещатик, ч. 54. Там же можна брати газету і на комісійний продаж.

В Львові газету і журнал можна передплатувати в книгарні Наукового товариства ім. Шевченка, ул. Театральна, ч. 1.

Адміністрація часопису просить не спізнюватись з відновленням передплати на місяць Березиль (Март).

Редакція „Громадської Думки“ оповіщає, що числа 7, 9, 10, 12 та 19 всі розійшлися і вислатись не будуть.

Друкується № 8, присвячений пам'яті Т. Г. Шевченка.

ШЕРШЕНЬ

Український гумористично-сатиричний ТИЖНЕВИК

з малюнками і карикатурами на громадські і політичні теми, на взірць столичних сатиричних журналів.

„ШЕРШЕНЬ“ виходить щодня, окрім понеділків.

Ціна з пересилкою: на рік 4 карб., на пів року 2 карб., 30 коп., на 3 міс. 1 карб., 20 коп., окреме число 10 коп., за кордон 6 карб.

В „Шершені“ працюють: письменники: Бердяев С., Будяк Ю., Вдовиченко М., Вороний М., Гребинюк І., Коваленко Гр., Коваленко Ол., Коцюбинський М., проф. Кримський А., Кузьменко М., Лица Ів., Маковей О., Нечуй-Левіцький Ів., Полавка М., Сивенький В., Старицька-Черняхівська Л., Степаненко І., Стефанів В., Тимченко С., Федорченко Ів., Франко Ів., Хаткевич Г., Чернявський М. і багато інших. Художники: Бабенко А., Буричак І., Красицький Ф., Лозинський С., Різниченко В., Святославський С. І., Сластьон О., Тіхачек В., Турцевич А., Шульга, Яковлев М. (Косиєв) і інші.

Передплата приймається в Києві—книгарня „Кіевской Старини“ Безаківська, ч. 14, і в книгарні „Иванова и Ко“, Фундуклевська, ч. 2, і в редакції.

Адреса редакції: Гоголевская ул. 4б, кв. 8.

Ціна за оголошення 2 карб. за стрічку петита, 100 карб. за стовпець.

Редактор-Видавець В. Лезинський.

У неділю, 26 лютого (февреля), в сорок п'яти роковини смерті

Тараса Шевченка

буде правитися панахида в Софійським кафедральнім соборі о 1 годині дня. 3—4

КУСТАРНА ВИСТАВКА

у музеї (проти Царського саду) щодня від 10 до 4 години. В будень дорослі платят 25 в. учні 15 к. а в неділю всі 15 к. к 37—3 113

Лук'янівський Народній Театр.

В неділю 26 лютого (февреля) драматичним гуртком під урядом Л. Самійленка виставлятиметься: 1) „Невольник“ драма в 5 одинах М. Кропивницького (з поеми Шевченка „Невольник“) з співами. 2) „Жалібний марш“ муз. Лисенка на смерть Тараса Шевченка, з прив'язкою 45-их роковин зодня смерті поета. Виконає укр. народ. лук'янівський хор під урядом д. К. Стеценка, в історичному вбранні. Початок в 7 1/2 год. веч. Білети прод. в касі театру. Ціна звичайні. Режисер Л. Самійленко. 2—2 115

ЗУБНА ЛІКАРНЯ

Д-рів Верезняцького і Д. Цягури
Фундук. 30, рг Театральн. Прийм. від. 9 рая. до 7 г. веч. Гоїння, пломб., вирив., штучні зуби. Плата по затвер. такі. Порада і гоїння 40 коп. 30—15

Київ, 25-го лютого.

Вчора ми писали, що найбільше повальним завданням державної ради вважаємо те, що державна рада має змогу та й повинна обороняти інтереси окремих країв та народів, з яких складається ціла держава.

Справді в дуже великих державах та ще таких, як наша, де з'єднано так багато різних народів, можна найбільше боятися з боку думи такої необережності, що вона не гаразд уважатиме на місцеві умови, на те, чим відрізняються умови та потреби життя одного краю або одного народу від інших і, коли захочеться думкою про потребу якого закону, то й може установити його для цілої держави, хоч би і як той закон був тяжкий та непридатний для тої чи іншої частини держави, а такий закон міг би наробити в тому краї дуже багато шкоди. Не попустити цього могла б, користуючись своїми правами, державна рада. Вона мала б оборонити той край від великої шкоди та збитків, і се на нашу думку є найважливішим її завданням, та могло б нахилити до неї громадянство.

Але ж у державному нашому устрій нема дуже важних умов для того, щоб державна рада могла цілком добре виконувати се своє завдання, а склад її буде такий, що знов можна боятися чи її члени матимуть змогу та і чи схотять дбати про оборону місцевих інтересів. Насамперед здалеку, з Петербургу, де збиратиметься державна рада, члени її самі з себе не можуть так докладно наглядати за життям усіх країв держави, щоб завжди мати їх на оці, коли се буде потрібно. Для того, щоб державна рада ніколи не проминула, коли їй треба встати на оборону того чи іншого краю, потрібно було б, щоб окремі краї держави мали свої місцеві виборчі уряди, які порядкували б місцевим життям, знали його і кожен раз, коли самі не змогли б обстояти інтересів свого краю, могли б удатися за обороною до державної ради. Таких місцевих урядів у нас нема, бо земства наші обіймають тільки ча-

стини країв, а не цілі краї, та й їм доручено дуже малий обсяг діл. І те, що в нас нема таких крайових органів самоуправління, дуже перешкоджає державній раді обстоювати крайові інтереси.

Що ж до складу її, він також не відповідає сьому завданню. Половину членів державної ради установляє уряд. Сі особи суть власне урядовці і, як усі урядовці централізованої держави, нахилитимуться до того, щоб рівняти усі краї на один кшталт під однаковий ряд та нехтуватимуть їхні окремі прикмети. З другої ж виборної половини членів ніхто тільки представники від земств будуть потроху обороняти інтереси своїх країв, але їх буде тільки мала частина в державній раді, а до того ще не можна й сподіватися, щоб і вони могли зовсім добре виконувати таке завдання.

Для того, щоб обороняти місцеві інтереси, треба насамперед гаразд їх розуміти, треба знати усі умови крайового життя, треба мати нагоду часто й давно спостерігати усі його властивості. Де ж могли б здобути такі відомости представники тих земств, які ми маємо зараз? Земствам доручена тільки дрібна частина тих справ, які треба було б доручити місцевим виборним урядам і тільки в тій дрібній частині крайових інтересів земці і можуть мати цілком добрий досвід та певне знання. Усе ж, що виступає за межу доручених земствам справ, більша частина земців знати не вміє гаразд гірше. Але треба завважити ще, що кожне земство обіймає тільки не велику країну, випадковою одрізнене від сусідніх місцевостей, які мало відрізняються потребами та умовами життя. Щоб зовсім добре знати потреби краю, земським представникам потрібно було б ближче на ділі обзнайомитися з цілим, більшим краєм, який своєю природою та людністю складає щось одно ціле. Тому то знову виходить так, що і земські представники могли б гаразд обороняти окремі краї та народи від того, щоб загальні державні закони не шкодили їх інтересам, тільки тоді, як би і територія і права земств були дуже поширені, як би місцеві виборні уряди порядкували не тільки тими ділами, які зараз приручені земствам, а багато більшим обсягом справ значніших та як би пріч губернських земств окремих губерній були встановлені ще вищі місцеві виборні уряди для більших країв, які сполучали б під своїм рядом кілька губерній однакових

по племені їхньої людности та по інших місцевим умовам.

Року 1801 в Росії встановлено було вищу інституцію (учреждение), щоб розглядати та обмірковувати закони. Цю інституцію було названо тоді „Государственным совѣтом“, себ-то державною радою.

Як вийшов маніфест 17 октябрия, в якому обіцяно було завести в державі новий лад, дати народові конституцію, пішли чутки, що державну раду буде переформовано так, щоб пристосувати її до нового ладу та до державної думи.

120 февраля вийшов Царський маніфест, в якому міститься закон про державну раду.

Не говорючи про те, чим державна рада була до сього часу, ми маємо на думці вяснити: з когю вона складалась тепер, які її будуть права і в яких відносинах вона буде до державної думи.

Члени державної ради поділятимуться на дві половини: одну половину назначатиме Царь, а друга буде виборна. Право обирати до неї дано: православному духовенству, губернським земським зібранням, дворянським зібранням, академії наук, університетам ради торгівлі та мануфактур, московському відділу тої ради, місцевим комітетам торгівлі й мануфактур, біржовим комітетам і купецьким урядам.

Виборних од духовенства обрає синод; їх повинно бути 6: троє від ченців і троє від білого духовенства; од земств (в 34 губерніях, по яких заведено земство) кожні губернські земські збори обирають одного члена; в 15 губерніях, по яких ще земства немає та в області війська доносного членів ради по одному від губернії обирають збори поміщиків, що мають законний пенз; од Царства Польського обиратиметься 6 членів ради; од дворянства 18; од академії наук та університетів—6; од ріжних торговельних, промислових та мануфактурних комітетів, спілок та товариств—12; шість від промислу і шість від торгівлі.

Таким робом виборних членів в державній раді буде 98 і стільки ж, значить, назначених височайшою властью, а всіх разом—196.

Члени ради обираються на 9 років, але що три роки третя частина членів ради вибуває, а намієць вибувшлих обирають нових на таких само умовах.

На членів ради можна обирати людей, що мають не менш як 40 років; вони повинні бути добре вчені, мусять скінчити курс не менш, як середньої школи; мусять бути російські підданці, а не чужоземці; не можна обирати на членів ради тих, що по пункту „а“ статі 6 і статей 7 та 8 закону про вибори до державної думи не мають права брати участь у виборах до державної думи.

Щоб стати кандидатом на члена ради, треба ще, окрім того, мати пенз. Від губернських земських зборів можна обирати тих людей, що мають пенз втрое більший проти того, що треба для участі в земських виборах; можна обирати також і тих, що мають звичайний земельний пенз; але за те той, кого обирають, поперед усього повинен був вибути не менш як два строки або ж за губернского чи за повітового предводителя дворянства, або ж за предсідателя губернской чи повітової земської управи чи за городського голову або, ж за виборного почесного мирового судью.

Виборні члени обирають 25 карб. щодня за увесь час сесії, окрім того їм даватиметься на проїзд по 5 коп. од верстни. Голову (предсідателя) ради і замістителя йому назначає Царь.

Права ради дано такі: вона має розглядати усі проекти законів, які розглядає і державна дума, а також має право „законодательного почина“, себ-то вона має право не тільки обмірковувати готові проекти законів, а й сама може складати такі проекти і

давати їх для обміркування. Рада переверіла, чи по закону вибрано її членів; щоб скасувати вибори, то треба, щоб на те згодилася дві третини присутніх членів.

Нарешті нам досталося тепер сказувати про відносини між державною радою та думою. Відносини ці такі. Проекти законів, що прийняла дума, переходять до ради; а проекти, що склали з власного почину сама рада і схвалила їх, переходять до думи. Як що проект якогось закону схвалить дума і рада, то голова ради подає його Цареві для ствердження. Цар може ствердити той проект закону, а може й не ствердити. Як що Цар ствердить, то проект стає законом; як що ж не ствердить, то його вже невіжливо розглядати знову в тій самій сесії ради чи думи.

Коли рада або дума не прийме якогось проекту нового закону, то той проект откидається; переглядати його вдруге під час тої самої сесії також неможливо, хіба тільки на це буде воля Царя.

Як що треба переглянути знову якийсь проект закону, що передано з ради до думи або з думи до ради, то можна вернути той проект тій інституції, що схвалила його, або ж передати на розгляд спільній комісії, яка складається з членів ради і думи, а відтіля проект переходить вже знову до ради.

Одаряють депутати або ж подають прошення до думи або до ради не можна нікому. От все найголовніше, що відомо до цього часу з телеграфних звісток про державну раду.

Протекціонізм і вільна торгівля.

Між різними джерелами державних доходів Росії не малу вагу мають так звані «таможенні пошани», або мито: вони дають державному скарбові за останні часи більш як 200 мільйонів рублів (в 1904 р. нап. мита влило до скарбу—218,7 мільйонів рублів).

Мито збирається з ріжноманітних товарів, що йдуть до держави з-за границі.

Вданні часи мито збиралося також і з товарів, що перевозилися за границю і з одного місця держави до другого. Тепер такого мита вже немає (а як і лишалося подекуди, то зовсім в недалекій мірі), і для держави головну вагу має мито з заграничних товарів.

Мито накладається на товар (з ціни його або ваги) по таможенній, або житоївій таксі виходячий за часу і беруть його тоді, коли перевозять товар через границю до держави. Мито звичайно платять до скарбу власник товару, або купець. З заграниччідуть до держави різні товари: і такі, що вироблюються в державі, і такі, що з якоїсь причини не можуть взагалі або до певного часу вироблюватися. При спродажу таких заграничних товарів, що не вироблюються в державі, власник товару або купець прикладає до справильної їхньої ціни суму вилученого до скарбу мита. Той же, хто набуває товар по піднесеній ціні, під самим вертає власнику разом з вартістю товару і суму накладеного на товар мита. Тим то, навспражки мито платять не власник товару або купець, а той, хто купує товар на споживок. Мито на такі товари приймає перевіз і до держави, бо якби бі кількість скарбу не накладало його, товари перевозитимуться доти, доки буде потреба в них. Якщо джерело державних доходів, таке мито нічим не відрізняється од всіх по-середніх податків, і через се має всі шкодливі сторони таких податків.

Інше значіння має мито на такі заграничні товари, що також вироблюються і в державі. Заграничні товари, а надто товари з країн, в яких промисловість піднесене до високого ступня, можуть через свою дешеву ціну або високу техніку виробу зробити сильну конкуренцію місцевим товарам і, навіть, зовсім виперти їх з торгівлі. Щоб запобігти шкоді, яка може постати од великого привозу заграничних товарів, а разом з тим підтримати місцеве промисловість і допомогти йому розвинути й розвинути, уряд накладає високе мито на заграничні товари і таким способом піднімає їх торгову ціну. Таким робом, уряд користується митом не тільки, як джерелом державних доходів, а також як способом впливати на розвій економічної діяльності народу.

Така політика уряду, що захищає своє промисловіство від конкуренції чужоземних товарів через накладання на них високого мита, звється охороною політикою, або «протекціонізмом», а митова тарифа, що має в основі своєї охорону місцевого промисліства—охороною, або заборонною тарифом, через те що забороняє чужоземні товари без мита ввозити в державу.

Протекціонізм має на меті допомогти піднесенню і поліпшенню місцевого промисліства держави,—в цьому одному повинно бути все його значіння.

Коли він цього досягне, то од того часу він вже втрачає головну свою підставу, і, коли існує після цього, то його виправдати нічим; він не дає тоді користи державі, а тільки капіталістам промисловцям.

Крім того, протекціонізм є спосіб штучний, що може мати тільки посередній вплив на розвій і піднесення народнього промисліства. Через се добрі і користні наслідки для промисліства і взагалі для економічного добробуту народу він може дати тільки при певних умовах. Перш всього, митова тарифа не повинна бути така велика, щоб перевоз заграничних товарів і спродаж їх в державі став зовсім неможливим. Для охорони місцевого промисліства досить накласти на заграничні товари таке мито, щоб ціна їх була вище ціни виробів місцевого промисліства. Тоді спродаж заграничних товарів при високій ціні не зможе шкодити росповсюдженню товарів місцевих. Занадто велике мито, дякуючи якому заграничні товари зовсім не йдуть в державу, вбиває всяку конкуренцію в промислістві, а з нею і побуд до поліпшення техніки, себто капіталісти зовсім не дбають про те, щоб вироб товарів був кращій та дешевший, а се зовсім не відповідає головній меті протекціонізма. Відповідно цій же меті—всяка охороною тарифа повинна бути тимчасовою, тільки до якогось часу, а не сталою, і повинна торкатись тільки деяких товарів і виробів, а не всіх взагалі. Як тільки ж промисліство розрослось, розвинулось і покращало, мито на заграничні товари зменшується, а потім і зовсім повинно бути скасовано. Постоянна ж охороною тарифа, при повному розвоє місцевого промисліства, піднімає ціни на товари, уводять монополію, дає великі і несправедливі прибутки промисловцям за кошт широких мас народу, а значить і не відповідає загальному державному господарюванню. Нарешті, всяка користна охороною система повинна дбати також і про інтереси хліборобства і робочих класів. Протекціонізм неповинен припиняти перевоз таких чужоземних виробів, що можуть принести користь і піднести хліборобство, наприклад—машини і струмент для селянського господарства; не повинен також через охорону якоїсь частини промисліства піднімати ціни на продукти, які потрібні масам робочого народу і без яких той люд не може обійтись. Така одностороння система протекціонізму, що ставить своєю метою тільки збільшення державних доходів і інтересів невеликого гурта багатих—промисловців, не може бути корисною для культурно-економічного добробуту народу, а навпаки, приводить до зниження культури і економічно убожить робочий народ.

Противна протекціонізові є така звана система або політика вільної торгівлі, при якій всякі заграничні товари перевозяться до держави без мита. Така система можлива тільки в державі економічно сильній, що досягла високої техніки у всякому промисловстві. В теперішні часи, коли навіть малі держави боються між собою за промисліства і торгівлю, коли майже по всьому світові росповсюджена добра техніка виробу і найкращі способи перевозу, коли бракує країн для вивозу і спродажу товарів і виробів,—система вільної торгівлі ніде не вживається. Се цілком зрозуміло, бо ні одна держава світа не досягла се такого високого ступня розвоє всіх сторін економічної діяльності, щоб могла побороти усяку конкуренцію чужоземних товарів. На що вже Англія—сторона, в якій високо розвинуто промисліство, але й вона вживає охороною тарифи на деякі заграничні товари.

Таким робом найкориснішою для економічного розвоє держави буде така економічна політика, що має в основі як протекціонізм, так і систему вільної торгівлі, і розумно прикладає одні системи до різних сторін економічної діяльності народу.

A. Я.

Перша етнографічно-кустарна вистава в Києві.

Мусимо поперед всего зазначити, що найменування одкритої зараз у Києві вистави далеко не відповідає її змістові і характерові. Навспражки вистава широ українська, бо зібрана вона цілком на території України і складається із виробів українського люду. Далі—із всіх кустарних промислів, що існують на Україні, на виставу попали лишень де які, як наприклад: ганчарство, ткацтво, вишивання, вирівнювання з дерева, зато немає зовсім роботи українських бондарів, ковалів і т. п. Далі—на виставі дуже багато річей, що не складають якогось промисла, а служать більше для задоволення естетичного смаку українця і свідчать про художницьку творчість українського народу (писанки, малюнки, фотографії, стільні проекти і т. п.). Вільше всего пі-

дійшло-б до сеї вистави назвисько української етнографічної.

Кожне українське село має свого ковала, бондаря, ткача, кравця, а де є спромога, то люде займаються ганчарством, вишиванням уюгола, вирівнюванням з дерева і т. п. Але працюючи кожен в одиначку, український кустар не має перед очима а ні гарних зразків для переймання, а ні найкращого зяряддя, що вживається в його промислі, і користується в своїй роботі тими нездатними способами, яких він навчився од свого батька чи од якого сусіднього майстра. Такі виробі—не мають великої вартості і в продаж йдуть по такій низькій ціні, яка часто не вертає затраченого часу і матеріалу. Працює незорганізованих кустарів найбільше користуються скупщицями, що їздять по селах і за безцінь окуповують кустарські виробі.

Щоб запобіти сьому визискуванню чужої праці денкі зєства (напр. Полтавське, Московське, Вятське, Пермське) почали заводити в своїх губерньх гарних майстрів, інструкторів, котрі їздять по селах і показують людем всякі ремесла, що можуть дати добрий заробіток в якій небудь місцевості. В земських губерньх тепер уже часто споружують кустарні вистави для того, щоб людність бачила кращі зразки і найкращі зяряддя для якого небудь промислу. Поруч з тим окремі кустарі єднуються в артілі—спілки, що по дешевій оптовій ціні випускають для своєї роботи матеріал, а для виробів заводять громадські склади, що можуть вести торгівлю на всю округу.

Нічого подібного немає у нас на Україні в тих губерньх, що уряд називає «Юго-западним краєм». За поліпшення народнього добробуту не було часу дбати адміністрації, а громадських інституцій, що могли-б поставити на своїй меті таке завдання—у нас не було і через те села із розвитим кустарним промислом розкидані по всьому південно-західному краю як рідкі островці серед широкого моря. Комісія, що спорудила Київську виставу, поставила своєю метою показати зразки самих ріжних українських народніх виробів і тим запобігти розвитку в нашому краю кустарних промислів, що часто можуть стати дуже користним підручним заробітком у селянських господарстві.

О скільки комісії пощастило викопати свій замір і чи відповідає виставі меті, для якої вона споруджалась ми поговоримо іншим часом.

M. П.

3 газет та журналів.

Наближається час виборів. Через тиждень-два вже скрізь по Україні будуть обірані виборні уповноважені. А проте звідусіль доходять чутки, що адміністрація або зовсім забороняє виборцям з'являтися, кого обирати і перепиняє всім партіям, що незадоволені урядом, пропанаганду (росповсюдження) своїх програм і агітацію за своїх кандидатів, а то й просто арештовують цих кандидатів, особливо серед селян.

Серед тяжких умов, пишуть «Руські Вѣдомости», доводиться нам робити перші кроки, вступаючи в нове політичне життя. Офіційно за російськими громадянами визнано права на політичну волю, права подавати свій голос у державних справах; призначено вже а день виборів, та ніхто не певен, що скоро вже стане той часлий час свободи, про який так давно, так довго і безнадійно марив російський народ. Усе свідчить про те, що уряд, який показав свою повну нездатність вивести Росію з теперішнього тяжкого становища, не стратив ще надії вернутися до старого ладу, мов нічого і не було: ні думи, ні маніфесту. У його в руках є ще багато карт та утєсок для цього. По всій країні летять кров, турми повні народу. А в чому вони винуваті? Тільки в тому, що щиро кохають свій народ і хотять йому волі!

Уряд добре приготувався до виборів. Він сподівається пустити в Думу тільки своїх прихильників, або людей цілком нешкодливих.

Не даючи виборцям змовитись, обрати кандидата до виборів, погодитись як найдужче обстоювати одного кого небудь, адміністрація тим часом всіма способами сприяє діяльності прихильних до неї партій—як партії правоборі, не знаючи добре за кого подавати голос, подадуть або за того, кого їм вжає начальство та люде з правого порядку, або розіють голоси на багатьох кандидатів. Тоді вийде той, за кого буде уряд. Та не дивлячись на всі такі надзвичайно тяжкі умови, мало не всі політичні партії рішили вибрати до думи і агітувати за своїх кандидатів.

Вільність російських політичних партій, каже далі газета, рішила, що держава дума може дуже допомогти в дальшій роботі громадянства з бюрократією за політичну волю. Через те вони порішили брати участь і в виборах і в передвиборчій агітації, не дивлячись на тяжкі умови, в яких ця агітація має відбуватися. По тому як настроєне зараз громадянство, можна бути певним в тому, що який би

не був склад думи, як б партія не перемогла на виборах, одинаково думи піде туди, куди хоче громадянство. Вона побіжить піти на перевірку народної, побіжить вступити з ним у боротьбу. Дума буде також вимагати політичної волі, як і вся Росія; заввадо вже намагається скинути кабізні політичного крєпатства. На боротьбу з цим намагаються дума не зваятися. Не можуть зробити тільки бюрократи, що порвали звязок з усім життям, одгородились од його, а не люди, які тільки що вийшли з серед цього самого громадянства, які незабаром мають знову повернутись туди».

Не можна не згодитися з цією думкою, але треба мати на увазі і другий бік справи. Дума, в якій буде більшість прихильників уряду, яка буде погужуватися з його діяльністю, надать йому чимало сил, зміцнить його. Громадянство тоді матиме перед собою не теперішнє міністерство Вітте—Дурново, проти якого всі вороже настроєні, але міністерство, що обиреться на виборних; міністерство, що матиме значну підмогу від частини громадянства. З таким урядом боротись буде далеко трудніше. Тепер значну більшість громадянства з'єднала рівність безправ'я і спільні домагання, щоб скинути гніт і насильства, що нависли над нами мов сивий туман. Тоді вже частина дістане все те, чого домагалась. Із союзників вона стане вже ворогом.

Із російського життя.

Чутки про нову війну Японії з Росією все зростають. Японці бажать війни, бо незадоволені умовами миру і страшенно обурені на Росію за те, що вона дуже помалу вивозить з манджурії свої війська. (Н. Ж.)

Арагуни в селі. Крестьяне села Щеголек, суджанського повіту курської губернії вивозили від стражників двох арештованих селян. Тоді в село вилітало 45 драгун, і вони почали стріляти вздовж вулиць; при тому вбито 9 і багатьох ранено. Побито силу худоби. (Русь.)

Розстріли в Прибалтійському краю без суду звелено спалити, а віддавати вивуватих під воєнний суд. (Слово.)

Воєнний суд. в Вороніжці кінчав розбирати діло про озброєне повстання в дисциплінарному батальоні: 10 чоловік присуджено до каторги на 12 год, других—на коротші строки; 4 вправдано зовсім. (Русь.)

Крадін зброї. Кажуть, що в Ізмайлівському полку покрадено 1000 рушниць та 3000 патронів; при тому втік кудись капітанармур. (К. Ж.)

Із життя партій. Збори членів конституційно-демократичної партії забороняють їй досі.

В засіданню центрального комітету конституційно-демократичної партії на сих днях назначилися кандидати партії на посвід до державної думи. Одногослоно визнази за таких кандидатів: Родічев, Набоков, Петражівський, Фьодоров, І. Гессен, Кедрин, Вінавер, Кареев, Брандт, Грім та інші. Останній список кандидатів розглядатиметься на близькому засіданню. (О. Ж.)

Соціалістичні партії, з'єднавшись через центральний комітет, постановили скласти всеросійський з'їзд партій. Програма з'їзду така: перегляд аграрної програми партій, питання про тактику, відносини до думи, самоврядування, відносини до ради професійних спілок, відносини до несоціалістичних партій, тимчасова організація та з'єднання з однодумними партіями. (Ж. і Св.)

Діло Гапона. В розмові із співробітником одної газети Гапон ствердив, що він випросив запомогу в 30.000 карбованців й поїхав, доручивши Матюшенському зайти. Матюшенський взяв ці гроші, але робочим віддав тільки 7000 карб., сказавши, що ці гроші він одержав од якогось купця, а що од Тімірязєва він ніяких грошей не брав. Тімірязєв однак спростував цю заяву Матюшенського розписками, що той дав йому. На прикінці Гапон повідомив, що кілька шаповицьких громадянських діячів Росії попросять усі партії обирати заступників в суд, перед яким Гапон вправдуватиме себе.

Робочій Петров, автор листа про гапоновські 30000 карб., повідомляє, що на тому засіданню, на якому робочий Черемухін порішив з собою, робочий Грігор'єв докорив Гапона низкою гірких істин, і через те Гапон та сторож вчинили над ним насильства, а через два дні його арештовано. (Вир. Вѣд.)

Відгукні московських подій. В «Страш» надруковано лист із Москви д. Матова, в якому він між иншим згадує оповідання одного лікаря про вражіння сумних часів московського повстання. От що розказав сей лікар: «Я бачив був декабрьські страхи і між иншим був свідком такої події: за командою офіцерів салдати дали залп в барикаду, на тротуарі вправ хтось зовсім непричинний до діла, і настала тиша. Тоді до офіцера наблизвся знайомий мій лікар і попросив дозволу допомогти раненому. Офіцер

згодився, але ледві встиг лікар дійти до раненого і схилившись над ним, як салдати дали другий залп... Лікар впав на мерця і сам лишився перухомий. Що було далі—я не знаю, але те, що я бачив, наввіки лишилось в моїй пам'яті. (Стр.)

Чуття про амністію. Кажуть, що уряд думає дати амністію тим, кого позвано до відповідальності за провини через друк та за політичні злочинства, окріче тих, хто брав участь в озброєному повстанню, для них буде тільки зменшено кару. Ще не відомо однак, чи про амністію буде оголошено до відкриття думи, чи їй самій доведеться розглядати його. (Н. Ж.)

Чуття про скасування кари на смерть, що пройшла була сімми днями, неправдива. (Р'чь.)

Скорочення салдатовської служби. Поміж воєнних ходить чутка про скорє видання маніфесту, що скоротить на шістьрок салдатовської служби. Оттак ті, що мали б кінчити службу тільки в сінтязьбі, будуть увільнені ще в марті. (О. Ж.)

Ще одна партія незалежних. Літвінов-Фалінський за дорученням графа Вітте силкується скласти робочу партію незалежних. (Н. Ж.)

Старовіри — погромці. Старовіри мяської губернії удалися до міністра внутрішніх справ Дурново, прохаючи про дозвіл зчинити єврейський погром. Міністр на прошенню надписав: повідомити про се мяської губернія губернатора. Виявилось, що старовіри лагодять погром на великдень. Дурново зведів наслати війська на ті місця, де можна сподіватись погромів. (О. Ж.)

Страшна помилка. В Мвнську за аамах на губернатора Курлова та поліцеймейстера Норова присуджено до кари на смерть д. Оксенкруга. єдиний доказ проти його се—свідцтво Норова. Але д—ка Ізмайлович, присуджено до кари на смерть за ту ж провину, нащо доводило, що д. Оксенкруг ніколи не належав до партії соціалістів-революціонерів, і ж товариш втік і досі вже вживав за кардон. Політичні в'язні, що сидять у турмі і не криють своєї належності до соціал-революційної партії, подали колективну заяву, що Оксенкруг ні до якої партії не належав і що зчинилася страшна судово помилка. (Стр.)

За озброєне повстання в Краснопр-ську позиваються до суду 460 чоловік. (О. Ж.)

Нагорода жандармам. Оголошено, що нижчі чини—жандари нагороджуються орденом Анни та медалями з написом: «за храбрість і усердіє». (К. Ж.)

Трус в суді. В Радомі трушено в помешканню окружного суду кабінета прокурора, предсідателя суду й товариш предсідателя. (Н. Ж.)

Прохання селян. Селяне людинського повіту вїтєбської губернії удалися до телеграфу до гр. Вітте з проханням оборонити їх від утєску. (Н. Ж.)

Увільнення з турми. З московської турми на сих днях випущено 12 політичних в'язнів. (К. Ж.)

Із життя робочих. В Шуї (владимирської губернії) серед робочих почався заколот на ґрунті економічному. Можна сподіватись страйки. (К. Ж.)

Останні укази та біржа. Останні державні акти про державну раду та державну думу принітали біржевих діячів. В Берліні звіста про ці акти викликала раптово зменшення ціна на російські папери. (К. Ж.)

Перед виборами. Директор департаменту поліції Вуїч за останніх кілька днів дав по телеграфу 200 назвазів задержати ще й далі арештованих по тюрмах та одшукати місця для нових арештованих. (Стр.)

Своя своїх не познаша. Міністр народньої освіти удався до гр. Вітте з листом з привоуду загаданого відкриття вищих шкіл. В листі сьому зауважується, що уряд своїм утєском сам утворив такий стан, при якому не можна й думати відкривати школи. З Томську та Харькову вислано, наприклад, найбільш шаповицьких та популярних професорів, без яких не можна й гадати починати вчення. (Стр.)

Дивний циркуляр. є чутка, що міністр внутрішніх справ розіслав єврейським начальникам циркуляр, в якому велить їм не втучатися явно в вибори вїновнажених до державної думи од селян. Способи «не втучатися» в вибори ось які: запобігати впливові партій соціал-демократичної, соціал-революційної, конституційно-демократичної та до них подібних; вести з селянами розмови, ростилюючію програми партій та доводючи про непридатність програм, що вимагають переміни основного державного ладу; одсторонати таких ораторів, що утєщають селян неабутними мріяма, але робити се не офіційально, потай, через довірливих підручників; не цускати на вибори «неблагонадежних» осіб, чому єврейськи начальники повинні запобігати з передодні виборів; так само ще на передодні понаклеювати списки тих кандидатів, вибори все одо будуть скасовано начальством через їх «неблагонадежність». Все це треба виконувати конче, але так, щоб не викликати докорів од людей. (Р'чь.)

Робоча партія „Незалежних соціалістів“.

Під час робочого руху частина петербургських робітників зложилася в окрему партію, назвавши себе „партією незалежних (незалежних) соціалістів“.

на заробітки, а про землю і не думайте, а то...“

Цікаве одруження. В с. Старій Басані Козелецького повіту трапився такий випадок.

В Харькові суджено професора Гредескула за статі, які він надрукував у газеті „Мір“ за своїм підписом.

3 українського життя.

Знову погроми. В Херсонщині знову почалися погроми. Пограбовано і спалено маєток відомого в Херсонщині багатого пана Володимира Аркаса.

Арешти, заслання. В Новочеркаській тюрмі приведено більш як сто селян, арештованих за земельний бунт.

Вибори. Робітники на заводах та на фабриках в одеському градоначальстві 19 марта вибратимуть уповноважених від себе на вибори в державну думу.

Карангозов і робітники. До одеського генерал-губернатора Карангозова прийшла депутація від робітників з заводів та з фабрик і він їм сказав: „Прощу вас, коли ви помітите серед ваших товаришів людей шкодливих, людей з недобрими замірами, що хочуть зробити заколот, то скажіть мені про їх, дайте мені їх, бо треба вирвати з між вас таких бур’ян“.

Деякі селяне не розібрали промови, та й почали питати в свого таки чоловіка, що казав генерал-губернатор.

Поліція береже. Вибірчі списки в Полтаві пишуть у городській управі в окремій хаті.

Запомога удові Филонова. Міністерство внутрішніх справ наказало завернути удові Филонова тисячу рублів, що вона потратила на його хорони.

Промова генерал-губернатора. Кременчуцький генерал-губернатор об’їждив кременчуцький повіт, збирає по селах людей і говорить до їх промову.

Безвізвітного перевезено з Миргородської тюрми в Полтавській респтавській роті.

Промова генерал-губернатора. Кременчуцький генерал-губернатор об’їждив кременчуцький повіт, збирає по селах людей і говорить до їх промову.

З Гряджівського генерал-губернатор поїхав далі об’їждити повіт.

Ченці—виборці. Чернігівська духовна консисторія запитала ніженську городську виборчу комісію, чи не згодилася би вона записати в виборчі списки ченців ніженського монастиря.

З Катеринославу вислали 16 політичних в’язнів у Архангельську.

З Харьківської семінарії виганяли 50 семінаристів за те, що страйкували.

За кордоном.

Що пишуть про російські події за кордоном?

Подіємо статтю німецької газети „Vossische Zeitung“ про російські справи.

Треба було страшної катастрофи на Далекому Сході, щоб виникнув вселюдний напад на той лад, що досі панував в державі.

Вибірчі списки в Полтаві пишуть у городській управі в окремій хаті.

Запомога удові Филонова. Міністерство внутрішніх справ наказало завернути удові Филонова тисячу рублів, що вона потратила на його хорони.

Безвізвітного перевезено з Миргородської тюрми в Полтавській респтавській роті.

Промова генерал-губернатора. Кременчуцький генерал-губернатор об’їждив кременчуцький повіт, збирає по селах людей і говорить до їх промову.

З Гряджівського генерал-губернатор поїхав далі об’їждити повіт.

датиметься в одних тільки вірних слуг уряду, хтві затуманити очі Європі“.

У Києві.

2-й вечір учнів музичної та драматичної школи М. Лисенка.

В четверг 23 Лютого, в народній аудиторії відбувся другий за сей рік вечір Лисенкової школи.

Перший учень виконав свій номер з великим чуттям, та юнацьким жаром, що зробило на слухачів глибоке враження.

З учнями д. Зотової в вокальній частині вечірки зазначаємо такі видатні голоси, як у д. Роде (колор. сопрано, учениця старш. курсу) та д. Побожиної (старш. курсу) і в д. Савченкової (середн. курсу).

Занегаємо той факт, що на цілу вокальну частину програму не було ані жадного українського співу... Не вже ж таки наша богата рідна музика не варта того, щоб вийти на людські очі?

Українська вистава в пам’ять Т. Шевченка. В неділю 26 лютого в Тарасові роковини в луганському народному театрі виставлятиметься „Невольник“ та „Жалібвий Марш“ (муз. Лисенка, присвячена до днів роковин Т. Шевченка).

Заслання хулганів. По приказу п. Київського Губернатора на весь час, поки не буде скасований воєнний стан в г. Києві і Київській губернії, вислаються з г. Києва 64 хулганів.

Оповіді про вибори до державної думи. Київська губерньська земська управа надрукувала кілька тисяч примірників оповісток і розішле їх повітовим предводителям дворянства.

Обвал гори. 23 февраля знов почала розлазитися Володимирська гора з боку Олександрівського саду.

Анархисти—комунисти. 23 февраля у 8 годині вечора в квартиру д. Френкеля на скатерининській улиці в 19 чисел зайшло два чоловіки, які заставши дома пані Френкель і дворника накинувшись на них з револьверами в руках і ввели в другу кімнату.

Радя професорів політехніума. 23 февраля в 12 годині дня в Київському політехнічному інституті відбулася рада професорів.

Програма публічних лекцій М. М. Каманіна по історії України від Любиминської війни до смерті Богдана Хмельницького (1569—1657).

2 лекція: Україна до гетьманства Петра Сагайдачного. Борьба коринної людности України проти нападів Любиминської та Брестської війни.

3 лекція: Україна до гетьманства Богдана Хмельницького. Наслідки Сагайдачного; Жмайло, Михайло Дорошенко, Тарас Григорій Свигун, Остап Гоголь, Гуляк, Филоненко; їх боротьба проти зміцнення польського панування; причини неуспіху боротьби; церква; діяльність Петра Могили; заходи польського уряду пригасити автономію змагання України.

4 лекція: Україна за Хмельниччини. Повстання України при Богдані Хмельницькому; причини повстання і події до 1649 року; відносини до повстання дворянства, духовенства, городян та селян; з’єднання України з Московією; причини і умови з’єднання; вислідки його за-для внутрішнього і міжнародного стану України. Смерть Богдана Хмельницького.

Література, наука і умілість. Свято в честь проф. М. Грушевського. 25 февраля у Львові шановано професора Михайла Грушевського за його десятилітню велику користь науковій справі.

кому політехнічному інституті відбулася рада професорів. Кілька неділь тому, студенти 4 курсу виставили в політехнікумі оголошення, в якому вони просили професорів дати дозвіл займатися в лабораторіях політехнікума; се оголошення підписали 35 студентів.

Крім того було доложено прохання крестянського земельного банку, який запрошує студентів для землемірських робіт.

Програма публічних лекцій М. М. Каманіна по історії України від Любиминської війни до смерті Богдана Хмельницького (1569—1657).

Державний лад: відносини окраїн до центра; управа (сейми та ради); міський уряд (адміністрація, суд, фінанси). Церква та просвіта.

Спроба зближення Польщі з Литвою та Україною, Любиминський сейм і умови унії України з Польщею.

Українська вистава в пам’ять Т. Шевченка. В неділю 26 лютого в Тарасові роковини в луганському народному театрі виставлятиметься „Невольник“ та „Жалібвий Марш“ (муз. Лисенка, присвячена до днів роковин Т. Шевченка).

Заслання хулганів. По приказу п. Київського Губернатора на весь час, поки не буде скасований воєнний стан в г. Києві і Київській губернії, вислаються з г. Києва 64 хулганів.

Оповіді про вибори до державної думи. Київська губерньська земська управа надрукувала кілька тисяч примірників оповісток і розішле їх повітовим предводителям дворянства.

Обвал гори. 23 февраля знов почала розлазитися Володимирська гора з боку Олександрівського саду.

Анархисти—комунисти. 23 февраля у 8 годині вечора в квартиру д. Френкеля на скатерининській улиці в 19 чисел зайшло два чоловіки, які заставши дома пані Френкель і дворника накинувшись на них з револьверами в руках і ввели в другу кімнату.

Радя професорів політехніума. 23 февраля в 12 годині дня в Київському політехнічному інституті відбулася рада професорів.

Програма публічних лекцій М. М. Каманіна по історії України від Любиминської війни до смерті Богдана Хмельницького (1569—1657).

2 лекція: Україна до гетьманства Петра Сагайдачного. Борьба коринної людности України проти нападів Любиминської та Брестської війни.

3 лекція: Україна до гетьманства Богдана Хмельницького. Наслідки Сагайдачного; Жмайло, Михайло Дорошенко, Тарас Григорій Свигун, Остап Гоголь, Гуляк, Филоненко; їх боротьба проти зміцнення польського панування; причини неуспіху боротьби; церква; діяльність Петра Могили; заходи польського уряду пригасити автономію змагання України.

4 лекція: Україна за Хмельниччини. Повстання України при Богдані Хмельницькому; причини повстання і події до 1649 року; відносини до повстання дворянства, духовенства, городян та селян; з’єднання України з Московією; причини і умови з’єднання; вислідки його за-для внутрішнього і міжнародного стану України. Смерть Богдана Хмельницького.

Література, наука і умілість. Свято в честь проф. М. Грушевського. 25 февраля у Львові шановано професора Михайла Грушевського за його десятилітню велику користь науковій справі.

Українська вистава в пам’ять Т. Шевченка. В неділю 26 лютого в Тарасові роковини в луганському народному театрі виставлятиметься „Невольник“ та „Жалібвий Марш“ (муз. Лисенка, присвячена до днів роковин Т. Шевченка).

Заслання хулганів. По приказу п. Київського Губернатора на весь час, поки не буде скасований воєнний стан в г. Києві і Київській губернії, вислаються з г. Києва 64 хулганів.

Оповіді про вибори до державної думи. Київська губерньська земська управа надрукувала кілька тисяч примірників оповісток і розішле їх повітовим предводителям дворянства.

ський в супроводі військової оркестри або фортеп’яну.

3) Народній гимн. Слова Олени Пчілка на хор мішаний а capella.

Журнал „Пчілка“. У Львові перестав виходити „Давін“, а замість його виходить „Пчілка“.

Телеграми.

С.-П. Т. А. 24 февраля.

ПЕТЕРБУРГ, 24 февраля. Щоб крестянському земельному банку реалізувати менше свідств, дозволено йому, коли робитиме операції з землями заставленими в земельних банках, брати на себе довги цих банків.

Міністра-президента в Ватикані, Нарішкіна, назначено надзвичайним посланняком і повномочним міністром при віртемберзькому дворі.

АСХАБАД, 23 февраля. Робітники залізничного депо в Красноводську 22 февраля застрійкували будинок через те, що їм не заплачено грошей за январь.

ПЕТЕРБУРГ, 23 февраля. Німецький банкір Мендельсон приїхав сюди зовсім не в справі заграничної позики для Росції, як про те писали газети.

Городська дума доручила управі виробити проект справочного бюро для членів державної думи і рішити, як має город пошанувати тих членів.

Крестянський банк постановив зменшити процента за позики, що даються селянам по правлах 3-го ноября, з 5 3/4% до 5 1/4%, бо селянам важко платити великий процент.

49.042 робітників з фабрик та заводів петербургської губернії й пригородів Петербургу мають вибрати на виборчі з’їзди 156 виборців.

В „Русском Государстві“ пишуть, що звістка, надрукована по газетам, будинок міністр дорог Немешаєв виходить з ради міністрів, неправдива.

ВАРШАВА, 23 февраля. На Тираспольській улиці якийсь молодий чоловік зайшов у лавку Щепаника і, вистрілявши 5 раз з револьвера, аж двічі тяжко ранив Щепаника і втік.

В Товарній улиці робітника Козловського не знати хто ранив аж чотирма кулями з револьверу і зник.

В газетам пишуть, що скрізь, а надто в польській губернії, дуже агітують за те, щоб депутатами до державної думи вибирали ксьовдів.

ПЕТЕРБУРГ, 23 февраля. Сьогодні в Царя була депутація волостних суддів, сільських старост і виборців від 21-го села долежанської волости тульської губернії.

Нарада професорів спеціальних вищих шкіл, під проводом міністра народної просвіти, радилась про неголовні предмети вчення й про діпноми при виборі професорів.

Постановлено не вчити богословія. Сказано, що діпноми не повинні давати жадних привілеїв по службі.

Що до настановлювання професорів на кафедри, то постановлено на кожному вільну кафедру назначати конкурсе, але балотувати не тільки з тих, що хочуть брати участь в конкурсі, а й з тих, кого порадять члени факультету.

ПЕТЕРБУРГ, 23 февраля. Председателя суwalkського окружного суду Хлодовського назначено прокурором київської судової палати.

ПЕТЕРБУРГ, 23 февраля. Сенат пояснив, що право виборців до державної думи дається робітникам по таких фабриках, на яких працює не менш, як 50 робітників.

Рахуючи число робітників, не звертається уваги на вік кожного з-окрема, аби вони були робітниками; не виключається з щогут також тих, що вказано в статі закону про державну думу.

Однак право бути виборцями мають тільки робітники, яким вийшло 25 років згідно з правилом в статі закону з 6-го августа.

100 душ служачих на балтійській і ісковсько-рижській залізниці, що були уволени за страйк, знову принято на службу.

Утворено комісію з начальників департаменту і заступників воєнного міністерства, яка має розібрати, хто й у чім винен.

Збори свещеннослужителів висловлялись за побилення прав царавії й за надання їй права юридичної особи.

Нові композиції Миколи Лисенка. 1) Сон. Слова О. Маковей, хор мішаний в супроводі фортеп’яну, присвячений „Буковинському Волянові“.

ДІЛО

Виходить у Львові щодня, (крім неділь і святих) о 5 годині по півдні.

Яко Літературний додаток долучається „Бібліотека найзнаменитших повістей“.

Передплата на „ДІЛО“ з літературним додатком

Table with subscription rates in Austria and abroad.

У Львові без поштової пересилки:

Table with subscription rates in Lviv.

Поодинокі числа коштують у Львові 10 сотиків на провінції 12

Редакція, адміністрація і експедиція: Львів, уліця Баторія, число

Петербурзька городська дума просить допустити в державну раду окремої її заступника...

СМОЛЕНСЬК, 23 февраля. Почалась робота в комісії при відділові крестянського банку...

БАХМУТ, 23 февралл. Величезні донецькі шкляні заводи в Сантурнівці на деякий час стали, бо товару нароблено багато...

БОРСОУЛІВСЬК, 23 февралл. Тамбовський губернатор сповістив городського голову, що через те, що комісія зламала 31 статтю правил про вибори...

Загранічні телеграми.

ЛОНДОН, 23 февраля. Военний міністр, Гальдер, сказав у палаті депутатів, що бажає, щоб настав той час, коли усі народи вкупі обміркують справу уменшення озброєння...

АЛЖЕСІРАС, 23 февраля. Маємо офіційну звістку, що на сьогоднішніх зборах конференції обговорювано далі справу заведення банку. Марокські делегати домагаються де яких змін...

ПАРИЖ, 23 февраля. У президента Фальєра були Сарєн і Руєвє. Міністр внутрішніх справ Дюбєр сказав президентові, щоб приказав поки що не списувати церковного добра там, де можна сподіватись розрухів з сього привоуду...

ПАРИЖ, 23 февраля. Є чутка, що президент Фальєр доручить утворити кабінет Буржуа, що добре знає заграничну політику.

АЛЖЕСІРАС, 23 февраля. На сьогоднішніх зборах конференції Радониць заявив, що Німеччина не противиться тому, щоб поліцію завела Франція і Еспанія в портах, у яких дозволено торгувати чужинцям.

РИМ, 23 февраля. Міністр президент Соніно сказав в палаті депутатів: „Ми ніколи не зрадімо потрібній спілці (тройственого союзу) і будемо дбати про те, щоб зберегти звичайні (традиційні) відносини з Англією і щире дружбу з Францією“.

Дописи.

Холмищина. Всі учителя й учительки Холмської школьної дирекції одержали від пана Червяковського ось якого циркуляра: Опрацюючись на Височайше ухваленому повідомленню од уряду, що розісланю п. п. учителям холмської школьної дирекції при мому циркулярі з 1-го лютого сього року за № 1239, провоюю усім п. п. учителям і учителям початкових шкіл дирекції не пізнити, як у трьохтижневий строк подати мені власноручну підписку по ось якій формі: Я нижчепідписаний (відписана) учитель (або учителька) даю сю підписку п. Начальникові Холмської школьної дирекції на те, що не належу і не буду належати до Всеросійськ...

ської спілки учителів початкових шкіл або до других яких спілок, що недовольні урядом, а також найближчим моїм начальством (1906 р. місяць, число і підпис). При тому попереджую, що п. п. учителя і учительки початкових шкіл, які не прищляють мені на визначений строк підписки, будуть рахуватися виключеними зі служби. Г. Люблин. Лютого 3-го дня 1906 р. № 1836. Виконуючий обов'язки Начальника холмської дирекції єв. Червяковський. Секретарь А. Шутовський. Обурений.

Нинин (у Чернігівщині). В м. Мрині арештовано волостного писаря і двох його помішників за те, що вони шприли проміж народом ідеї селянського з'їзду і за те, що народ за їхню намовою вибрав 3 селян делегатами на селянський з'їзд. Цих делегатів теж арештовано.

З арештованих досі випущено з тюрми тільки двоє: учителя Демидов та свящ. Велігодського. Його впрочім зараз же помістили в лікарню, щоб довідатись чи він часом не ненормальний, що здумав підбурювати народ проти уряду. Далі певно засадять на покуту в манастир, а там може амилуються й дадуть парафію в якомусь далекому закутку.

На 26 февраля в нас визначені по селах вибори виборців від селян до державної думи.

Цими арештами всі страшенно сполохані, і ми тепер справді „тихоє і безмолвное життя поживем“. У нас серед інтелігенції навіть натяку нема ні на яку агітацію—не збираються і не радяться між собою, кого б то вибрати виборцем в Чернігів, щоб голодував там за найкращах людей.

За те чорна сотня не дремає: цими днями городський голова д. Лілеєв зібрав душ із 80 міщан та козаків і радив їм подавати голоси за Долгорукова, за нашого поважного казначея, і за нього, Лілеєва, бо вони з казн-чєм, мовляв, не послідні люди, а заслужили подяки від Царя за свою діяльність під час погромів.

Поділля. Губернська земська управа на сей рік уривала платню земським фершалам на 60 карбованців річно (замість 360 карб. тепер 300), а крім того написала мировим посередникам, щоб волости перестали платити за помалу тим самим фершалам на найманні квартири під „прійомний покій“, аптеку, на паливо та на сторожа. Усе це тепер повинні фершали наймати на свій кошт—за тих нуденних 24 карб. 35 к. у місяць, що й прожити з сем'єю, прохарчуватись. А дорожничка тепер настала скривь, все подорожчало: і сірники, і паливо, і гас, і харчі, і одежа.

За що ж, за яку провину тих бідних земських робітників обібраво відразу аж з двох боків? Коли вже так скрутно стало губернській управі, що нічим оплачувати народні потреби, то чому ж управа не почала з себе самої та з вищих своїх служачих: інженерів, лікарів та інших? Принаймні не так гірко було б маленьким робітникам, коли б знали, що не їм тільки уривано, а всім однаково.

Та на жаль кривда фершалів стає ще більше: бо сільським стражникам побільшена платва до 360 і 650 карбованців...

І тепер з фершалів де-які, що бували в москалях, а надто—котрий чарочку любить—з охотою переходять на службу в стражники, бо там і платять вдвоє більше, і робота легка, і веселіше, та й... безпечніше в наші часи.

Козелецький повіт. Як тільки прочитано було маніфест од 17 октября, то зараз у більшій половині сел і містечок стали замічатись все більші ворування між самими крестянами. А вже як появилсь земельні розрухи, то тоді стали у деяких особливих випадках прямо таки і зовсім одверто виявляти своє ворування один проти другого. Вся мудрація тут виказується ось у чому: всуди єсть поміж крестянами люди і трошки багатчі і бідніші і зовсім бідні. І от оді самі бідніші, у котрих—як то кажуть—земельки Бог дасть, все більш та більш нападають на тих, що з землею, і щитають їх ворогами, а оді останні одвічають тим

же. І от таке безладдя довели до того, що при виборах у члени волостного сходу бідняки зовсім поборили багатчих і вибрали із себе тільки бідняків. А через це мусить бути така штука, що ці багатчі люди притуляться й зовсім до великих багатири та дуртом і пригнітять увесь дрібязок до саміснького в'язу. Єсть чутка, що у нас на 26 февраля назначено вибори виборців, котрі мусять вибирати депутатів у державну думу. Дуже бажалось би помирить на сей час наших селян, бо так не гарно дивитися, коли свої собаки гризуться та ще й школять один другому, через те що не тямлять через свою темноту ширше глянути на політичні вигоди.

Відповіді редакції.

Д. Ш. в Чернігові. Останніми часами земству доводиться жити серед тяжких умов, переходячи утисків вагалі, а що до заходів про народну освіту—то найбільш. Через се виступаючи з обвинуваченням земства за його небадість, треба мати певні докази, факти і цифри, що свідчили б про те, що у сих хибях винувате не хто інший, як само ж земство. Ваши кореспонденція таких фактів не дає і має безпідставний характер. Просьмо приєлати дописи, уважаючи на ці наші вказівки.

Залізничні Поїзди.

Table with railway routes and schedules between Lviv and Kyiv.

Видає і за редакцію відповідає Володимир Леонтович.

Оповістки.

Ученик 2 кл. учительської семінарії Згаринь почерком шукає місця черпачка, котворця, приладка, або якого другого бодай би й дворника. Згоден на візд. Адреса доставно в контору ред. „Гр. Д.“ для З. І. 10—5.

ГРОМАДСЬКИЙ ГОЛОС

РАДИКАЛЬНИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ЧАСОПИС

Виходить два рази на тиждень: вівторок і п'ятницю.

ПЕРЕДПЛАТА ВИНОСИТЬ:

Table with subscription rates for the newspaper in Austria, Russia, and America.

Адреса редакції і адміністрації: Львів, вулиця Ліндога, число 7.

Великий щоденний український часопис

„СЛОВОЖАНЩИНА“

Почне виходити у Харькові 1-го Березня (марта) 1906 року.

Предплата: на рік 8 кар., 1/2 року 4 кар. 50 к на 3 місяці 2 кар. 50 коп., на місяць 90 к., окреме число 5 к.

Контора Редакції: Харьків, Скобелевська 9.

Редактор—Видавець

Микола Міхновський.

В КНИГАРНІ

Київської Старини

Продаються ось які нові українські книжки.

- List of books for sale including 'Бордуляк Т.- Оповідання', 'Вовчок М. Оповідання', 'Гриченко Б. Писання', etc.

„Рідний Край“

Політична, економічна, літературна і наукова часопись

ТИЖДНЕВА, З ДОДАТКАМИ СЕРЕД ТИЖДНЯ ПРО В НОВИНИ, ВИХОДИТЬ В ПОЛТАВІ.

Часопись служетиме для оборони інтересів усіх трудящих людей, добра і в нашому краю.

Передплата на цілий рік—з 1 січня (января) 3 карбованці з пересилкою, півроку 1 р. 80 к. з перес., на 1 місяць 35 к. з перес.; один номер вилаеться за 10 коп. (можна марками)

Редакція і Контора в Полтаві, ул. Котляревського, книгарня Гр. Маркевича.

Видає Гр. Маркевич. Редактори: М. Дмитрієв та Гр. Коваленко.